

גין, אשר כפי שכבר נתבאר הם מכוונים כנגד ג' חלקי התורה שנתחלקו בהם הלוחות.

מצתה הרוחתו להבין דברי רבי יהודה, שמכנה את רשב"י

בתואר "שבת" נתן טעם לדבריו:

"דכתב שבת לה', קודש לה', מה שבת

לה' קודש, אופן רבי שמעון לה'

קודש, הכוונה בזה כי כמו ששבת הוא

קודש לה', כי הוא מעין עולם הבא

אשר אז יגלה הקב"ה חלק הנסתר

שבתורה, שהוא בבחינת אותו "קדוש"

שהנחית הקב"ה על ראשו, כן רשב"י

שזכה להשיג תורת הנסתר הוא "קדוש

לה'", על שזכה להשיג תורת הנסתר

שיתגלה רק לעתיד לבוא, ולכן קראו

רבי יהודה בתואר "שבת" שהוא מעין

עולם הבא.

לפי האמור יתבאר כמין חומר גם

מאמר הב' של הזהר: "כתב"

וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכובד,

מאן הוא קדוש ה', דא רבי שמעון בן

יוחאי, דאקרי מכובד בעלמא דין

ובעלמא דאתי. כי היות שזכה רשב"י

להשיג תורת הנסתר מאותו "קדוש"

שהוא על ראשו של הקב"ה, לכן נקרא

רשב"י בתואר "קדוש ה'", כלומר

שזכה להשיג את כתר "קדוש" שעל

ראש הקב"ה כביכול.

זוהר שמפרש זוהר הפסוק: "וקראת

לשבת ענג", שתתענג בלימוד

תורת הנסתר שרמזו במלת ענג - ע"ז

ניזיר גין, כי שבת הוא מעין לעתיד

לבוא שצדיקים יושבים בגן עדן ונהנים

מזיו השכינה, "לקדוש ה' מכובד",

שתעסוק בתורת רשב"י שנקרא "קדוש

ה'", משום שזכה להשיג אותו "קדוש"

שהוא בראש ה', ונקרא "מכובד"

בעולם הזה ובעולם הבא, כי זכה

להשיג גם בעולם הזה מעין תורת

הנסתר שיתגלה לעולם הבא במהרה

בימינו אמן.

כיון שבאנו לייך כך יתבאר היטב,

מדוע שמחו החברייא של רשב"י

כל כך כאשר הגיעו לפרשת קדושים:

"דכר מטאן חברייא לפרשתא דא הו"

חדאן", שהרי מפרשה זו: "קדושים

תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם", אנו

למדים שהקב"ה הכתיר את ישראל

בשני קדושים שהם כנגד תורה שבכתב

ותורה שבעל פה, ולכן לעצמו קדוש

אחד שהוא כנגד תורת הנסתר.

ועל כך אומר הכתוב: "קדושים

תהיו", שתתקדשו בשתי

קדושות של תורה שבכתב ותורה שבעל

פה, "כי קדוש אני ה' אלקיכם",

בקדושה אחת שנתתי בראשי שהיא

כנגד תורת הנסתר, ובידי לגלותה למי

שמחקדש כראוי בבחינת: "סוד ה'

ליראיו וביחוד להודיעם", ומאחר שזכה

רשב"י להשיג גם הקדוש השלישי

שהוא בראשו של הקב"ה כביכול, לכן

שמחו החברייא של רשב"י שזכו

ללמוד אצלו חכמה נפלאה זו.

מאמר מז

"ספר הזהר יפקין ביה מן גלותא ברחמי"

תורת רשב"י בזהר הקדוש משער ה'

הכנה לגאולה כשתורה חדשה מאתי תצא

בני יששכר: כל"ג בעומר נתן רשב"י רשות לרבי אבא לכתוב את הזהר * מנהג ישראל להרכות אור כל"ג בעומר על גילוי האור של תורת הנסתר * רעיא מהימנא: "בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר... יפקין ביה מן גלותא ברחמי" * לימוד הזהר מסוגל לתשובה כי הוא "מן זוהרא דאימא עלאה תשובה" * חיד"א: "לימוד ספר הזהר מרומם על כל לימוד... ואף שיטעה בקריאתו, והוא תיקון גדול לנשמה".

שנתגלו לו, למען ישאר ברכה מהאור הגנוז כי טוב שמור לנו ולבנינו עד ביאת המשיח:

[א]

ל"ג בעומר היום

שנכתב בו הזהר הקדוש

כבר הבאנו כמה פעמים מה שביאר

ה"בני יששכר" (א"ר מאמר ג סימן

הטעם לשמחה הגדולה כל"ג

בעומר: "הנה יום הזה ל"ג בעומר

יומא דהילולא דרבי שמעון בן יוחאי בו

כיום עלה לשמי מרומים", והוסיף

לכאן בדברי קדשו כי עיקר השמחה

הוא, על פי המבואר בזהר הקדוש

באורא זוטא (פרשת האינו רפי): כי כיום

פטירתו צוה רשב"י לתלמידו רבי אבא,

לכתוב את כל הסודות והגנוי נסתרות

"אמר רבי שמעון, הא השתא שעתא

דרעותא הוא, ואנא בעינא למיעל

בלא כסופא לעלמא דאתי, והא

מלין קדישין דלא גליאן עד השתא

בעינא לגלוא קמי שכינתא, דלא

ימרון דהא בגייעותא אסתלקא

מעלמא, ועד כען טמיון הוו בלבאי,

למיעל בהו לעלמא דאתי, וכך

אסדרנא לכו, רבי אבא יכתוב, ורבי

אלעזר ברי ילעי, ושאר חברייא

ירחשון בלבייהו".

בכינוהו היה מבין כי רק שוטה מסוגל למרוד במלך מלכי המלכים הקב"ה, לכן שורש התשובה הוא שיוכה אדם לאור הכינוי, כדי שיוכל לגרש בה את רוח השטות שבקרבו בבחינת: "ולבבו יבין ושב ורפא לו".

ומצנינו רמז נאה על כך בדברי ה"עבודות ישראל" להמגיד הקדוש מקוננין ז"ע (יום שני של פסח ד"ה מיום הביאכם) וזה לשון קדשו:

"נראה לפרש על דרך הפסוק (איוב כח כח) יראת ה' היא חכמה וסוד מרע בינה, פירוש מי שהוא סר מרע ועושה תשובה, הוא בינה כן י"ה כדרכה (דברים י"א) בנים אתם לה' כו', ועוד יותר שבין י"ה מעורבים כשילוב, להראות חיבת הקדוש מחמת שיעושה תשובה הוא מתדבק בהקב"ה באחדות גמור בכיכול. ומה גם שאותיות כ"ן קודם אותיות י"ה ב' קודם ל"ו וז"ל קודם לה'.

משל לכן שהוא מתענת בדרך, ואחר כך שהוא מחייב והולך בדרך הישר, אז האב לוקח אותו על כתפיו כדי שלא יחזור לאותו הדרך תעוה, כך הקב"ה בכיכול כשרואה אדם הולך בדרך לא טוב ואחר כך עושה תשובה, לוקח אותו עליו ממש כביכול, ולכן אותיות כ"ן קודם מאותיות י"ה, וכמאמר חז"ל (ברכות לה:) במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים כו'".

והנה כינה עולם התשובה נקראת אימא עלאה, כמבואר בזהר הקדוש (פרשת קדושים פה): "ואל תטוש

שעתידים ישראל לטעום מעץ החיים שהוא אותו ספר הזהר, יצאו בו מן הגלות ברחמים, ויתקיים בהם ה' בדר ינחנו ואין עמו אל נכר".

נמצינו למדים ממאמר זה שני יסודות איננים: א) שורש החידושים בזהר הקדוש הוא מכינה שהיא בבחינת "עץ החיים", והיא נקראת אימא עלאה שמשם נמשך אור התשובה, ב) ביכות הלימוד בזהר הקדוש נזכה לצאת מהגלות ברחמים, ונחייב בביאור הדברים שיהיה שוה לכל נפש.

[ג]

שורש התשובה
מעולם הכינה אימא עלאה

ידע ומפורסם כי כינה הנקראת אימא עלאה היא עולם התשובה, ומקור הדבר בזהר הקדוש (פרשת לך לך ט:): "נשמאת אתערא בתשובה דאתקרי כינה". וכן מבואר עוד ברעיא מהימנא (פרשת נשא קכב): "פקודא דא היא מצות תשובה ודא אידי כינה". וזהו שאמר הנביא (ישעיה ו'): "ולבבו יבין ושב ורפא לו". כי על ידי שאדם מתדבק במדת כינה בבחינת: "ולבבו יבין", הוא זוכה להמשיך משם אור התשובה: "ושב ורפא לו".

ובדרך הפשט הכוונה בזה על פי מאמרם (סוטה ג): "אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות". הרי מבואר כי שורש החטא הוא מחמת שנחלקה ממנו כינתו ונכנס בו רוח שטות, כי אם היה מתכונן

לאור נסע ונלך, לכבוד ספרי הקדוש זהר המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, והוא מאיר לנו בגלותנו עד כי יבא משיח צדקנו".

[ב]

ביכות הזהר הקדוש
יתעוררו ישראל בתשובה
הנה כי כן דבר בעתו מה טוב להרחיק קצת הדיבור על קדושת הלימוד בזהר הקדוש, כמו שמצינו בזהר מהימנא שהיה נשמת משה רבינו אמר לרשב"י, שביכות הלימוד בזהר הקדוש ששרשו מכינה הנקראת אימא עילאה יזכו ישראל לצאת מן הגלות ברחמים, וזה לשון קדשו:

"והמשכילים יבינו (דניאל י"ז), מסטרא דיכנה דאיהו אילנא דחיי, בגינייהו אתמר (שם ש"ג) והמשכילים זיהיו בזהר הרקיע, בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר מן זוהרא דאימא עלאה תשובה, באלין לא צריך נסיון, ובגין דעמדין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי, ויתקיים בהון (דברים לב יב) ה' בדר ינחנו ואין עמו אל נכר".

ובתרגום ללשון הקדוש:

"והמשכילים יבינו, מצד הכינה שהוא עץ החיים, עליו נאמר והמשכילים זיהיו בזהר הרקיע, באותו חיבור שלך שהוא ספר הזהר מהזהר של אם העליזנה תשובה, באלה לא צריך נסיון, ובגלל

בתרגום ללשון קדוש:

"אמר רבי שמעון, הרי עתה שעת רצון היא, ואני רוצה להיכנס בלא כושה לעולם הבא, והרי הזכרים הקדושים שלא גליתי עד עתה אני רוצה לגלות בפני השכינה, שלא יאמרו שבתסרון נסתלקתי מן העולם, ועד עכשיו טמונים היו בלבי להיכנס בהם לעולם הבא, וכך סידרתי לכם, רבי אבא יכתוב, ורבי אלעזר בני יעמול, ושאר החברים ירחשו בלבם".

מעתה אומר ה"בני יששכר" כי השמחה גדולה בל"ג בעומר יום פטירתו של הרשב"י, כי ביום זה נתן רשב"י רשות לחלמידו רבי אבא לכתוב את הסודות המבוארים בזהר הקדוש, נמצא כי יום זה הוא בבחינת מתן תורה של תורת הנסתר. וזהו רמז הכתוב (תהלים קיט יח): "צל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". פירוש, ג"ל הוא רמז על ל"ג בעומר שבו הנחיל רשב"י תורת הנסתר לדורות עולם, וכיום זה מסוגל שיגלה הקב"ה עיני האדם לראות נפלאות חלק הסוד שבתורה. לפי זה מוסיף ה"בני יששכר" לבאר (שם סימן ג):

"מנהג ישראל תורה הוא להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טוב שמתחיל להתנצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר, טו"ב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאור התורה בצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, וכיום הזה עלה לשמי מרומים והוא יומא דהילולא דיליה

תורת אמר דא היא בינה". וכן מברר עוד (פרשת אחרי עז): "מסטרא דאימא בינה אתקרי". ומצינו על כך רמז בכתוב (משלי ב ג): "כי אם לבינה תקרא".

והביאור בזה בדרך הפשט על פי מה שפירש רש"י בשם רבי משה הדרשן (כמדבר יט כב): "משל לכן שפחה שטיפה פלטין של מלך, אמור הבא אמו ותקנה הצואה". על כן מדת "בינה" שממנה יורד אור התשובה על ישראל כדי לכפר על עוונותם נקראת "אימא עלאה", כי הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מתלבש שם בכיכול בבחינת: "תבא אמו ותקנה הצואה".

הנה כי כן זהו שאומר רעיא מהימנא לרשב"י על הקדושה של ספר הוזהר: "בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הוזהר מן זוהר דאימא עלאה תשובה". כלומר רשב"י זכה לגלות בוזהר הקדוש חידושי תורה מעולם הבינה שהיא אימא עלאה עולם התשובה, ולכן בזכות לימוד הוזהר הקדוש נשפע לישראל אור התשובה מעולם הבינה.

[ד]

לימוד הוזהר תיקון לנפש אפילו אם אינו מבין

על פי האמור נשכיל להבין מה שכתב המקובל האלקי מהרי"א מקאמאנא זי"ע ב"נתיב מצותיך" (נתיב התורה שכל א אות לא):

"וראוי לקבוע עצמו ללמוד חמש דפין בוזהר בכל יום, והוא תועלת גדול ותיקון גדול לנפש, להאירה וללכנה ולתקנה, ולכלות קוצים

מדות רעות ותאוות רעות, לזכות בנעם השם, והוא מרפא ותיקון לחטאים ופשעים של הנפש, וכן נזון מן האר"י תיקון לבעל תשובה, שיאמר חמשה דפין זוהר או תיקונים בכל יום, וכך נהג מורי ורבי דודי הקדוש מוהר"ר צבי [הירש מזידיטשוב].

והנה מה שהביא בשם האר"י כן הביא הגה"ק החיד"א ב"שם הגדולים" (מערכת ספרים ערך בהיר אות לג): "כתבו גורי האר"י צ"ל שלימוד הוזהר הוא תיקון גדול להאיר הנפש ולקדשה, והרב צ"ל [הוא רבינו האר"י] נזון תיקון לבעל תשובה ללמוד חמשה דפין של זוהר בכל יום, אף דלא ידע מאי קאמר, דקריאתה זו הילולא להאיר הנפש ולתקנה".

וכן כתב החיד"א עוד ב"עבודת הקודש" (מודה באצבע סימן ב אות מד) בתוספת ביאור:

"לימוד ספר הוזהר מרומם על כל לימוד, בשגם לא ידע מאי קאמר, ואף שיטעה בקריאתו, והוא תיקון גדול לנשמה, לפי שהגם דכל התורה שמוותיו של הקב"ה, מכל מקום נתלכשה בכמה סיפורים, ואדם הקורא ומבין הספורים נזון דעתו על פשט הפשוט, אבל ספר הוזהר הן הסודות עצמן בגלוי, והקורא יודע שהם סודות וסתר תורה, אלא שאינו מוכן מקוצר המשיג ועומק המושג".

ולפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שסודות התורה בוזהר הקדוש

הוא מבינה עולם התשובה כמאמר רעיא מהימנא: "בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הוזהר מן זוהר דאימא עלאה תשובה", על כן על ידי הלימוד כלשון הוזהר הקדוש למדות שאינו מבין הדברים לעומקם, עם כל זאת הוא גורם להאיר את אור התשובה מבינה אימא עלאה לטהר את הנפש מכל סיג ופגם.

[ה]

בזכות הוזהר הקדוש יגאלו ישראל ברחמים

בדרך זו נשכיל להבין המשך דברי רעיא מהימנא, כי בזכות הלימוד בוזהר הקדוש יצאו ישראל מן הגלות ברחמים: "ובגין דעתתיך ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הוזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי". וכן מצינו בחינוכי זוהר (תיקון ו כג): כי אליהו הנביא אמר לרשב"י:

"רבי רבי אנת הוא אילנא דרכה ותקף כאורייתא, בענפין דילך דאינון איבריך קדישין, כמה עופין שריין תמן, דנשמתיך קדישין כגונא דלעילא, דאתמר ביה (דניאל ד יח) ובענפיהו ידון צפרי שמיא, וכמה בני נשא לתנא יתפרנסון מהאי חבורא דילך, כד יתגלי לתנא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה (ויקרא

כה י) וקראתם דרור בארץ".

בתרגום לשון קודש:

"רבי רבי אתה הוא עץ גדול וחזק כותרה, בענפים שלך שם האיברים הקדושים, כמה עופות נחים שם,

של נשמות קדושות כדוגמה של מעלה, שנאמר בו ובענפיו ידורו צפרים השמים, וכמה בני אדם למטה יתפרנסו מאותו חיבור שלך, כאשר יתגלה למטה בדור האחרון בסוף הימים, ובגללו וקראתם דרור בארץ".

ונראה לקשר שני הדברים של רעיא מהימנא גם יחד: (א) הוזהר הקדוש הוא מבינה אימא עלאה תשובה, (ב) לימוד הוזהר מסוגל לקרב את הגאולה ברחמים, על פי מאמרים בגמרא (יומא פו:): "גדולה תשובה שמקרכת את הגאולה". על מבינה אימא עלאה שורש התשובה, יזכו ישראל להתעורר בתשובה ולצאת מן הגלות.

ויש להוסיף תכלית לכך בזה לשון הוזהר הקדוש: "ובגין דעתתיך

ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הוזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי, ויתקיים בהון ה' ביד ינחנו ואין עמו אל נכר", על פי מאמרים (סנהדרין צו:): "רבי אליעזר אומר, אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין. אמר ליה רבי יהושע, אם אין עושין תשובה אין נגאלין, אלא הקב"ה מעמיד להן מלך שזורתי קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב".

נמצינו למדים מזה כי אם יתעוררו ישראל לחזור בתשובה

מעצמם יזכו לגאולה מתוך רחמים, אבל אם ח"ו לא יתעוררו בתשובה

כונה שעל ידם יגאל הקב"ה את ישראל ברחמים.

ועתה בא וראה כי לכך נתכוון המקובל האלקי רבי שמעון חדשים, שבע שבתות סוד חמשים. חזקתו בזה, "קו ירוק מחדש הקודש מהזוהר של עולם הבנה הנהיגה". קו ירוק, "שבע שבתות סוד חמשים", שזכה לעורר בכך סודות התורה מחמשים שערי בינה. אלא שעתה נבאר כי רשב"י זכה להשיג את שער ה' מרבי עקיבא רבו, והיות שהדברים ארוכים נייחד לכך מאמר בפני עצמו, כדי לתת רוח להתבונן בין הפרקים הקדשנו לכך מאמר בפני עצמו.

מצרים, כנגד חמישים שערי בינה שהוציא הקב"ה עמהם את ישראל ממצרים, [וכבר טרחו הרמ"ק ב"פרס רמונים" (שער ג'), והגר"א בביאורו לחיקוניו זוהר (תיקון לב ע"ג), לכוון החשבון של ג' פעמים יציאת מצרים שבתורה].

ומבאר הזוהר הקדוש כי כמו שהוציא הקב"ה את ישראל ממצרים בחמישים שערי בינה, כן לעתיד לבוא יגאל הקב"ה את ישראל על ידי חמישים שערי בינה, וזהו פירוש הפסוק: "כימי צאתך מארץ מצרים" על ידי ג' שערי בינה, כן לעתיד לבוא "אראנו נפלאות". נפלאות היא אותיות ג' פלאות, שיגאל הקב"ה את ישראל על ידי גילוי ג' פלאות שערי בינה.

ויש לבאר בזה מאמרם (יומא פו'): "גדולה תשובה שמקרכת את הגאולה". כי על ידי תשובה מעוררים את שורש התשובה מכינה אימא עלאה שיש בה ג' שערי בינה, שעל ידם יגאל הקב"ה את ישראל מהגלות בבחינת: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" - ג' פלאות.

מעתה יתבאר ביתר שאת דברי רביא מהימנא: "בהאי חבורא דילך דאיהו ספר זוהר מן זוהרא דאימא עלאה תשובה... יפקין ביה מן גלותא ברחמי". כי מאחר שהזוהר הוא ניצוצי אור מהזוהר של בינה אימא עלאה עולם התשובה, נמצא כי על ידי לימוד הזוהר הקדוש מעוררים ג' שערי

מצרים, הקב"ה מעמיד עליהם מלך כהמן שגזירותיו קשות, כדי שיחזרו בתשובה מתוך דינים ועונשים ולא מתוך רחמים. מעתה מבואר היטב מדוע לימוד הזוהר הקדוש מקרב את הגאולה מתוך רחמים, כי לימוד הזוהר שמקורו מכינה עולם התשובה מעורר אותנו לתשובה שלמה, ובזכות זה נזכה לגאולה מתוך רחמים.

וזהו שאמר רביא מהימנא לרשב"י: "בהאי חבורא דילך דאיהו ספר זוהר מן זוהרא דאימא עלאה תשובה, כאלין לא צריך נסיון", בזכות הזוהר אין צריך נסיון הגלות שיעמיד עליהם הקב"ה מלך קשה כהמן, ומפרש ואומר: "ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר זוהר, יפקין ביה מן גלותא ברחמי", כי יתעוררו בחשובה בכח לימוד הזוהר הקדוש, "ויתקיים בהם ה' בדי יתנו ואין עמו אל נבר", שלא יצטרך הקב"ה להעמיד עליהם מלך כהמן שעשה עצמו אל נבר בארץ.

[ו]

הגאולה העתידה

בכח ג' שערי בינה

על פי האמור נראה לבאר ביתר שאת כוחו של התנא האלקי רשב"י, לקרב את הגאולה על ידי חיבור הזוהר הקדוש שהוא מכינה אימא עלאה, על פי מאמר הזוהר הקדוש (ח"א רסא): על מקרא שכתוב (מכ"ה ט'): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", כי בתורה נזכרו חמישים פעמים יציאת